

Névkontinuitás-vizsgálatok Máriapócs helyneveinek körében

1. A Magyar Nemzeti Helynévtár Program mint a kutatás tudományos háttere. A magyar toponimák gyűjtése és közzététele napjainkban a magyar helynévkutatás egyik alapvető törekvése. A tudományterület abban a szerencsés helyzetben van, hogy ezt a célt szervezeti keretben, a Magyar Nemzeti Helynévtár Program égisze alatt valósíthatja meg. A program 2022 januárjában indult útjára a Magyar Tudományos Akadémia Tudomány a Magyar Nyelvért Nemzeti Programjának alprogramjaként (HOFFMANN 2022). A Kárpát-medence egészére kiterjedő helynévkutatási program alapvető célja, hogy összegyűjtse és közreadja a magyar nyelvterület mai és történeti helynévállományát. E folyamatba lényegében az elsők között, akkor még negyedéves hallgatóként csatlakoztam. A kutatómunka eredményeként 2024-ben adtam közre *Görbeháza helyneveit*, amely a Magyar Nemzeti Helynévtár Füzetek kiadványsorozat 2. köteteként látott napvilágot (SZALATYÁN 2024). Az elkészült helynévetimológiai szótár élőnyelvi interjúkon és mintegy 80 történeti forrás feldolgozásán alapul. A névtár nem csupán kiadvány formájában, hanem a Magyar Nemzeti Helynévtár adatbázisában digitális formátumban is elérhető mind az általános érdeklődők, mind pedig a nyelvész szakemberek, történeti tárgyú tudományterületek képviselői számára is. Ezt követően kutatásaimhoz új fókuszterületet jelöltem ki. A program keretében a Nyírbátori járás településeinek szisztematikus feldolgozására vállalkoztam. Az élőnyelvi helynévgyűjtést és a történeti adatfeltárást egyaránt a kulturális tekintetben is jelentős Máriapócsra kezdtem meg. Jelen írásomban az e településen feltárt élőnyelvi helynévkorpuszt vonom helynévkontinuitás-vizsgálat alá.

2. A helynév-kontinuitás fogalmi kerete. A kontinuitás, azaz folytonosság interdiszciplináris szempont a tudományban: a nyelvészek mellett többek között a régészek, a geológusok, illetve a történészek számára is fontos kérdéskör. Sajátos nézőpontot alkalmazva számos kutató járta körül a témát, KISS LAJOS például a földrajzi nevek kontinuitását mutatja be Pannónia, majd a Dunántúl névkincsét használva (1995, 1997), megkülönböztetve a kontinuitás különböző típusait (társadalom-, település-, illetve romkontinuitás). E munkákhoz igazodva a helynevek kontinuitásán a toponimák–beleértve a mikrotoponimákat is – folytonos fennmaradását értem egy adott helyen vagy területen, abban az esetben is, ha az ott élő népesség, esetleg a beszélt nyelv időközben megváltozik.

3. A vizsgált település általános jellemzése. Egy-egy település általános demográfiai, településtörténeti és természetföldrajzi körülményeinek ismerete elengedhetetlennek bizonyul a sikeres kontinuitásvizsgálathoz, mivel ezen körülmények alapjaiban határozzák meg az ott élőknek a helynevekhez való viszonyát (E. NAGY 2023: 599), ezért az alábbiakban a település nyelven kívüli sajátosságait tekintem át.

Máriapócs Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye déli részén fekszik. Az 1882 lakost számláló városban túlnyomórészt görögkatolikus vallásúak élnek. A település a Nyírbátori járáshoz tartozik, északon Ófehértóval, keleten Nyírgyulajjal, délkeleten Nyírbátorral, délen Kislétával, nyugaton pedig Pócspestrivel határos. Területe 22 km². Népességszáma alapján a megye és az észak-alföldi régió legkisebb városaként tarthatjuk számon.

Az írott források 1280-ban említik először a települést Pócsként, *polch* és *Pouch*, *Powch* alakban (MEZŐ–NÉMETH 1972). A falu lakossága a középkorban magyar volt, az 1773. évi összeírás azonban már magyar és rutén lakosságú településként említi (Hnt.). A század elején a görögkatolikus Szent Bazil rend és több nemesi család birtokolta a területeket, 1819-ben vásártartási joggal felruházott mezővárossá nyilvánították, mely jogát a későbbiekben elveszítette. A településnév a *Pócs* személynévből alakult, mely a latin *Paulus* névből

származik: a családnévként is élő *Pócs* változat a *Paul* többől alakult *-cs* kicsinyítő képzővel (MEZŐ–NÉMETH 1972: 14, 70; FNESz.). A *Mária* előtag csak később, a kegyhellyé nyilvánítás után kapcsolódott a névhez. Hírnevét a görögkatolikus templomban található Mária-kép hozta meg, mely a vélekedések szerint először 1696-ben, majd később 1715-ben és 1905-ben is könnyezett. 1991. augusztus 18-án ellátogatott a településre II. János Pál pápa, ennek emlékét a *Pápa tér* helynév őrzi, jelölve a mintegy százezer hívő előtt tartott szentmise helyét. A település 1993-ban kapott városi rangot. Máriapócs életében meghatározó a turizmus, emellett többek megélhetését a mezőgazdaság biztosítja. A településre lassú, de egyenletes népességsökkenés jellemző: 1984-ben 2131 fő élt itt (Hnt.), négy évtizeddel később, 2024-ben pedig csupán 1822 fő lakja. Napjainkban az aktív lakosok egy része a helyi turizmus adta lehetőségekkel élve Máriapócson dolgozik, egy másik hányada mezőgazdasági tevékenységet folytat, de a szomszédos Nyírbátor járasszékhely is biztosít munkahelyet a máriapócsiak számára. E településtörténeti vonások közül jó néhány a máriapócsi helynévrendszerben is megmutatkozik, s a nevek motivációja sok esetben ezen ismeretek nélkül aligha lenne magyarázható.

4. A helynévkontinuitás-vizsgálat korpusza és módszertani alapjai. A továbbiakban a máriapócsi helynévrendszer két szinkrón metszetét vonom összevető elemzés alá, melyek a helynévkontinuitás-vizsgálat alapját adják. A kontinuitásvizsgálatot megelőzően sort kerítettem a település helyneveinek történeti adatfeltárására (ehhez többek között az EKFT., MKFT., HKFT., MaKF., Kat. stb. alapforrásokat dolgoztam fel), viszont a rendelkezésemre álló források köréből jelen vizsgálatban csupán az 1987-ben napvilágot látott *A Nyírbátori járás földrajzi nevei* c. kötetet használom (JAKAB–KÁLNÁSI 1987). A kötet a többi között felveszi adattárába Pesty Frigyes kéziratos munkáját, a kataszteri térképek és a helységnévtárak adatait, azonban a vizsgálataim körébe én magam kizárólag az 1987-es élőnyelvi gyűjtés adatait vontam be, hiszen így nyílik lehetőségem két szinkrón állapotot vizsgálni.

A második metszetet az általam gyűjtött korpusz adja, e helynévkincs összegyűjtésének lépéseit az alábbiakban körvonalazom. Elsődleges feladatomban – a korábban felvázolt hely- és népességtörténeti vonatkozások feltárása után – az élőnyelvi interjúk előkészítése, majd lefolytatása volt (E. NAGY 2021: 22). A korábbi kutatók iránymutatásához és a funkcionális nyelvelmélet keretéhez igazodva a valós nyelvhasználatból származó nyelvi adatokra támaszkodom (LADÁNYI – TOLCSVAI NAGY 2008: 23, HOFFMANN–RÁCZ–TÓTH 2018: 160), mely adatokat félig strukturált egyéni, illetve csoportos interjúk segítségével gyűjtöttem fel. Egy-egy település szinkrón helynévrendszerének az ott élők által használt teljes helynévlexikont tekintjük, amelyet a közösség egyes tagjai a maga egészében nem birtokolnak, így a helynévközösség tagjainak egyéni névismeretére támaszkodhatunk. Ennek megfelelően a gyűjtésbe bevont adatközlők kiválasztásakor fontos szempont volt az, hogy megkérdezésükkel a település lehető legteljesebb jelenkori helynévállományát állíthassuk össze (E. NAGY – SZILÁGYI-VARGA – KIS 2022).

Gyűjtőmunkám során hét adatközlőt kerestem meg (kettő nő, öt férfi). Az életkoruk 42 és 78 év között mozgott. Az adatközlők közül hat tősgyökeres máriapócsi lakos, egy fő betelepült, aki több, mint húsz éve él a településen. Foglalkozásukat tekintve kettő fő nyugdíjas, három fő mezőgazdasági dolgozó, egy pedagógus és egy hivatali alkalmazott. A férfi adatközlők főként a külterületi, a nők inkább a belterületi helynevekben mutattak nagyobb jártasságot.

Az 1987-es gyűjtés során férfi és női adatközlőket is bevontak az interjúkba, a 2024-es aktualizáló gyűjtés adatközlői esetében ez ugyancsak elmondható. A megfelelő adatközlők felderítésében leginkább a helybeli értelmiségi réteg segítségére támaszkodhattam. A Magyar Nemzeti Helynévtár Program módszertanához igazodva az interjúk során egyrészt feltettem az adatközlőkre vonatkozó szociológiai kérdéseket, a helynevekre vonatkozó fő kérdéseket, másrészt a helynevek jelöltjeire vonatkozó kiegészítő kérdéseket. Az interjúk első egységében

minden esetben a belterületi nevekre koncentráltam, majd ezt követően a külterület, vagyis a határ képzeletbeli bejárása következett. Ehhez egyrészt nyomtatott Google Earth felvételeket használtam, másrészt pedig – azoknak az interjúalanyoknak, akik kevésbé jól tájékozódnak térképek alapján – szóbeli iránymutatást adtam. Az interjúk végén pedig egy-egy emléklapot adtam át az adatközlőknek, megköszönve ezzel, hogy segítették a munkámat.

5. A máriapócsi helynévrendszer változásai. Az élőnyelvi gyűjtés körülményeinek áttekintése után a máriapócsi lokális helynévkészlet változásáról, vizsgálatom eredményéről szólok. Ezen összevetés tágabb elméleti keretét a HOFFMANN ISTVÁN-féle helynévelemzési modell adja (HOFFMANN 1993/2007), szűkebben véve pedig E. NAGY KATALIN 2023-ban publikált hasonló tárgyú tanulmányához igazodom, melyben a Hajdú-Bihar vármegyei Hencida helynévanyagát vonta ilyen természetű vizsgálat alá. Megítélésem szerint az azonos módszertannal végzett, különböző vizsgálatok a tudományág nagy hasznára válhatnak, hiszen azok összevetése révén a későbbiekben általános névelméleti megállapításokat is tehetünk.

5.1. Névsűrűségi viszonyok. A névsűrűség azt jelzi, hogy egy adott területen hány helynév található, melyet a helynév/km² mértékegységgel fejezünk ki. A szakirodalom megkülönbözteti az abszolút névsűrűséget (amely a párhuzamosan használt összes névalakra vonatkozik) és az objektumsűrűséget (amely csak a helynévvel jelölt objektumok számát veszi figyelembe) (E. NAGY 2023). Ehelyütt én most az abszolút névsűrűségi mutatókat ismertetem.

A jelenkori névállományban 190 helynév van használatban, közülük 50 név belterületi, 140 pedig külterületi objektumot jelöl. Mindezek összesen 135 objektumra vonatkoznak (45 a belterületen és 90 objektum Máriapócs külterületén). A múlt századi névkorpusz 323 helynévi adatból áll, ebből 264 külterületi, 59 pedig belterületi elnevezést takar. Összesen 191 objektumot jelölnek (31 belterületi és 160 külterületi megnevezés). A hangalaki variánsokat (*Dögtér ~ Döktér*) nem tekintjük két különböző névnek, a legalább egy morfémanyi eltérést mutató neveket (*Becsalí ~ Becsaló*) azonban igen. A határ mérete az elmúlt négy évtizedben nem változott, így az eredményt ez a körülmény nem érinti.

A település 22,08 km² -es határának névsűrűsége 1987-ben 8,6 helynévadat/km² volt, majd ez az érték 2024-re 6,1 helynévadat/km²-re csökkent, ami jelentős változásnak tekinthető. A jelenség magyarázatát nyelven kívüli okokban találjuk, mint például a visszaszoruló magángazdálkodás, a mérsékelt külterületi állattartás, a korábban kisebb táblákra osztott külterületi szántók és kaszálók nagyobb táblákra osztása, illetve a területek egy művelési ág alá vonása.

5.2. Földrajzi köznevek. Az 1987-es helynévkincsben a tíz leggyakoribb földrajzi köznév a következő: *dűlő* ('szántóföld' jelentésben, 31 adat), *utca* (29), *út* (27), *tanya* (11), *tag* (11), *hid* (10), *föld* (9), *dűlő* ('út' jelentésben, 9), *kert* (8) és *szőlő* (8). A jelenkori névrendszerben használt tíz leggyakoribb elem pedig az *utca* (24 adat), *út* (11), *tanya* (8), *tag* (6), *rét* (6), *dűlő* (6), *hegy* (4), *erdő* (4), *kert* (4) és *szőlő* (3). Ez azt mutatja, hogy a földrajzi köznevek használatában, illetve helynevekben való felhasználásukban csupán kisebb változások figyelhetők meg.

Az egyik ilyen változás az 1987-es sorban leggyakoribbnak számító *dűlő* földrajzi köznév esetében érhető tetten, hiszen a jelenkori helynévkincsben csupán a hatodik helyen áll a sorban. A korábbi korpusz külterületi dűlőneveire általánosan jellemző, hogy az egyébként egy- vagy akár többrészes neveket a *dűlő* földrajzi köznévvel használják, például 1987: *Bák Matyi-dűlő*, *Becsaló-dűlő*, *Barátság-dűlő*, *Görcsös-dűlő*, mely területek elnevezése az újabb névrendszerben a következő: *Bák Matyi*, *Becsaló*, *Barát-szer*, *Görcsös*¹ (ÉGy., 2024). A négy évtizeddel korábban még meglévő alakokat a mai nyelvhasználók már nem használják, ez magyarázza a *dűlő* földrajzi köznévnek a gyakorisági skálán való elmozdulását.

¹ Ezt a jelenséget a terepmunka utolsó egységében még egyszer felülvizsgáltam, így megbizonyosodhattam róla, hogy valóban fajtajelölő utótag nélkül használják a neveket.

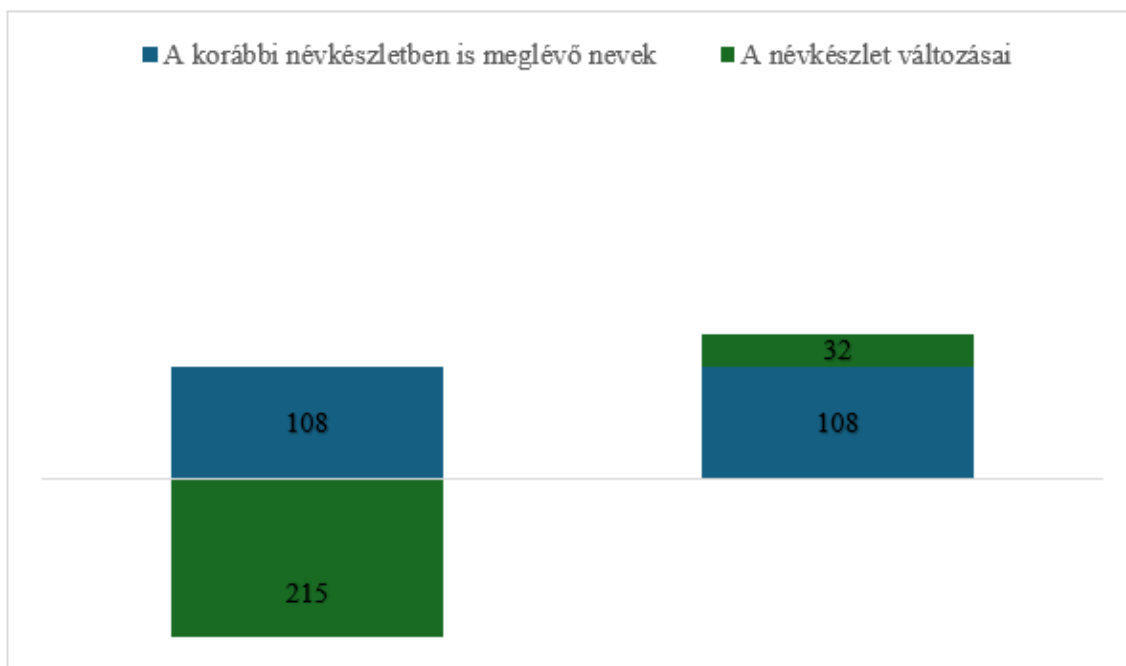
Igen szembevetendő különbség továbbá az *út ~ utca* földrajzi köznevek gyakorisága a két vizsgált korpuszban. A korábbi névrendszerben szinonim megnevezéseként funkcionáltak, a jelenkori adatközlők azonban az *út* elnevezést 'járművek közlekedése számára épített egyenletes szélességű sáv' jelentésben, az *utca* földrajzi köznevet pedig 'városban, faluban házakkal szegélyezett (az útnál általában kisebb és rövidebb) közlekedési útvonal' jelentésben használják (FKnT.), ez magyarázhatja az *út* földrajzi köznévként gyakoriságának visszaszorulását.

Markánsan kirajzolódik mindezek mellett a múlt századi helynévkincsben a *dűlő* földrajzi köznévként 'földút, dűlőút' jelentésben való használata, mely ma egyre elhomályosulni látszik. Részben az *út* földrajzi köznevet, részben pedig a *földút* 'szilárd burkolat nélküli út a kül- és belterületen' jelentésű (FKnT.) földrajzi köznevet használják helyette, például *Petri magánút*, *Bátori földút* (ÉGy.).

5.3. Mennyiségi változások. Az a megállapítás, hogy az 1987-ben még 323 adatból álló korpusz ma 190 névből áll, azt is sugallhatná, hogy a lokális helynévállomány 58%-kal csökkent. E jelenséget némiképpen árnyalja az a körülmény, hogy a mai névkincsben 108 olyan helynévi adattal számolhatunk, amely korábban is a névkészlet része volt, ez tehát a korábbi korpusz 33%-át teszi ki. Ebből egyúttal az is következik, hogy 215 név kiveszett a helybeliek mentális helynévlexikonából, olyannyira, hogy azok a passzív névismeretben sem érhetők már tetten² (lásd az 1. ábrán világoskék színnel jelölve). A mai névállomány azonban újonnan keletkezett nevekkel is gazdagodott (lásd az 1. ábrán a második oszlopon, szintén világoskék színnel jelölve), melyek közül 6 külterületi, 26 pedig belterületi objektumot jelöl.

1. ábra.

A máriapócsi helynévkészlet változása (1987, 2024).

Szembevetendő a változás a belterületi nevek, különösen az utcanevek tekintetében is. Az *Ady Endre utca* megnevezésére ugyanis a járási kötetben 7 különböző standard alakokkal számolhatunk (1987: *Ady Endre út*, *Ady Endre utca*, *Kis utca*, *Első köz*, *Kutyaszorító*, *Selyem út első köz*, *Selyem utca első köz*). A mai nyelvhasználók ezzel szemben az objektum megnevezésére minden esetben a hivatalos nevet, vagyis az *Ady Endre utcá-t* használják. E

² Vö. E. NAGY 2021: 19.

jelenség nem példa nélküli, egy másik objektum – szintén utca – elnevezésében ugyanez tűnik fel. 1987-ben *József Attila út*, *József Attila utca*, *Második köz*, *Pinaperkelő*, *Selyem utca második köz*, *Selyem út második köz*, *Zug* alakokban használatos, ma pedig a helybeliek az ugyancsak a hivatalos, *József Attila utca* helynevet használják. Ennek okát a generációs rés magyarázhatja: a járási kötet adatközlői 1909, 1921 és 1950 évi születésűek, míg az aktualizáló gyűjtésben résztvevők 1948, 1956, 1963 és 1981 években születtek.

5.4. Minőségi változások. A következőkben a használatból kiveszett, illetve az újonnan keletkező mikrotoponimák minőségi változásait tekintem át.

5.4.1. Névbokrok. Látványos változás következett be a névkészletben megtalálható többemű névbokrok esetében. Azt a folyamatot, melynek során egy létező helynév újabb helynevek névalkotójává válik, névbokrosodásnak nevezzük (PÁSZTOR 2010: 172). Számos esetben látjuk, hogy a névbokor alaptagja a mai napig használatban van, a belőle alakult megnevezések azonban kivesztek a használatból. Az egyrészes *Bák Matyi* helynévből alakult *Bák Matyi-dűlő*, *Bák Matyi-dűlő(út)*, *Bák Matyi hídja*, *Bák Matyi-erdő* helynevek ma már nem ismertek a helybeliek körében. E jelenség azzal a nyelven kívüli körülménnyel hozható összefüggésbe, hogy a területet egy művelési ág alá vonták, erdősítés ment végbe, így a továbbiakban nem releváns például a *dűlő* utótagú elnevezés, ugyanis az egész területet fák borítják.

Hasonló változás figyelhető meg a *File* helynév esetében, amelynek névbokrát ma a *File* alaptag mellett a *File-major* és *File-szőlők* nevek alkotják, míg 1987-ben ezek mellett a *File-alj*, *Filei-dűlő*, *Filei kút* nevek is használatban voltak. Feltehetően a területek egybeszántása, egy művelési ág alá vonása, nagyobb táblára osztása magyarázza a *File-alj* megnevezés elhalványulását, illetve, a kút betemetése lassan maga után vonta a név eltűnését is.

A jelenlegi névkincsben található *Görcsös*, illetve *Görcsös-lapos* mellett a korábbi korpuszban jelen voltak a *Görcsös-dűlő*, *Görcsösi-erdő*, *Görcsösi-folyó*, *Görcsösi-szőlő*, illetve *Papok Görcsöse* nevek is. A korábbi nevek kiveszése mögött mezőgazdasági (*Görcsösi-erdő*, *Görcsösi-szőlő*), birtoklástörténeti (*Papok Görcsöse*) okok keresendők.

5.4.2. Helyfajták. Az 1987-es korpuszból kiveszett mikrotoponimák között jelentős számban fordulnak elő a szántóföldek nevei, például *Kislétai-dűlő*, *Közép-dűlő*; legelők nevei, például *Nagy-legelő*, *Páskomi-legelő*; kutak nevei, például *Páskomi kút*, *Csordakút*, *Filei kút*.

Az újonnan keletkezett mikrotoponimák körében jónéhány belterületi építménynév jelenik meg például *Idősek otthona*, *Éden*, *Szociális otthon*, *Zarándokház*; hivatalos utcanevek, például *Dr. Bacsóka Pál utca*, emellett pedig az újonnan létesített víztározó megnevezésére használják a *Halastó ~ Horgásztó* neveket a helybeliek. A helyfajtákat természetesen az elnevezendő objektumok jellegével hozhatjuk összefüggésbe. A határ struktúrájának megváltozása, valamint a máriapócsi kulturális hagyományok és turisztikai lehetőségek fellendülése is összefüggésbe hozható a helynévkészlet jellegével. A helybeliek élettere ugyanis mára ezzel összefüggésben inkább a belterületre korlátozódott.

6. Összegzés. A kontinuitásvizsgálat eredményeképpen megállapítható, hogy közel négy évtized leforgása alatt a helynévkincs igen jelentős hányada, akár csaknem a fele is elhalványulhat. E jelenségben kulcsfontosságú szerepet játszanak a nyelven kívüli tényezők: a gazdálkodás modernizációja, a megnövekvő mobilitás, a mezőgazdasági területek közös művelési ág alá vonása, emellett az egyéb iparágak, például a lokális idegenforgalom fellendülése mind olyan tényezők, amelyek szükségszerűen előidézik a helynévállomány csökkenését. A Magyar Nemzeti Helynévtár Program célkitűzésének relevanciáját az efféle részeredmények jól mutatják: a helybeli lakosok által használt megnevezéseket – azaz valamennyi település lokális névkincsét – mihamarabb szükségszerű felgyűjteni és közreadni, megelőzve azok elvesztését.

Felhasznált források

- ÉGy. (Máriapócs) 2024 = SZALATYÁN ERZSÉBET élőnyelvi gyűjtése.
 EKFT. = *Első Katonai Felmérés.* 1763–1787. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/firstsurvey-hungary/wmts/> (2025. 04. 14.)
 FKnt. = BÁBA BARBARA – NEMES MAGDOLNA 2014. *Magyar földrajzi köznevek tára.* A Magyar Névtár Kiadványai 32. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen.
 FNESz. = KISS LAJOS 1988. *Földrajzi nevek etimológiai szótára* 1–2. Negyedik, bővített és javított kiadás. Akadémiai Kiadó, Budapest.
 HKFT. = *Harmadik Katonai Felmérés* (1:25000). 1869–1887. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/thirdsurvey75000/wmts/> (2025. 04. 14.)
 Hnt. = *Magyarország helységnévtára a megfelelő évből.* Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.
 Kat. = *Kataszteri térképek.* 19. század. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/cadastral> (2025. 04. 14.)
 KSH. = *A Központi Statisztikai Hivatal Helységnévtára. 2024-es népszámlálási adatok alapján. 2024. október 10.* www.ksh.hu (2025. 09. 12.)
 MaKF. = *Magyarország Katonai Felmérése.* 1941. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/hungary1941/wmts/> (2025. 04. 14.)
 MKFT. = *Második katonai felmérés.* 1819–1869. URL: <https://maps.arcanum.com/hu/map/secondsurvey-hungary/wmts/> (2025. 04. 14.)

Hivatkozott irodalom

- HOFFMANN ISTVÁN 1993/2007. *Helynevek nyelvi elemzése.* Első kiadás 1993. Debrecen. Második kiadás 2007. *Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához* 67. Tinta Kiadó, Budapest.
 HOFFMANN ISTVÁN 2022. Elindult a Magyar Nemzeti Helynévtár Program. *Névtani Értesítő* 44: 125–129. DOI: <https://doi.org/10.29178/NevtErt.2022.9>
 HOFFMANN ISTVÁN – RÁCZ ANITA – TÓTH VALÉRIA 2018. *Régi magyar helynévadás. A korai ómagyar kor helynevei mint a magyar nyelvtörténet forrásai.* Gondolat Kiadó, Budapest.
 JAKAB LÁSZLÓ – KÁLNÁSI ÁRPÁD 1987. *A Nyírbátori járás földrajzi nevei.* Nyírbátor Városi Tanácsa, Nyírbátor. 69–88.
 KISS LAJOS 1995. Földrajzi nevek kontinuitása a Dunántúlon. *Magyar Nyelv* 102: 192–194.
 KISS LAJOS 1997. Pannónia helyneveinek kontinuitása. In: KOVÁCS LÁSZLÓ – VESZPRÉMY LÁSZLÓ szerk., *Honfoglalás és nyelvészet. A honfoglalásról sok szemmel* III. Balassi Kiadó, Budapest. 177–185.
 LADÁNYI MÁRIA – TOLCSVAI NAGY GÁBOR 2008. Funkcionális nyelvészet. *Általános Nyelvészeti Tanulmányok* 22: 17–58.
 MEZŐ ANDRÁS – NÉMETH PÉTER 1972. *Szabolcs-Szatmár megye történeti-etimológiai helységnévtára.* Szabolcs-Szatmár megyei Tanács, Nyíregyháza.
 E. NAGY KATALIN 2021. *Empíria és teória a helynév-szociológiában.* A Magyar Névtár Kiadványai 53. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen.
 E. NAGY KATALIN 2023. Szempontok a mikrotoponimák kontinuitásának vizsgálatához. *Magyar Nyelvjárások* 61: 597–605.
 E. NAGY KATALIN – SZILÁGYI-VARGA ZSUZSA – KIS TAMÁS 2022. *Bevezetés a helynévkutatásba.* Online tananyag. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen.
 PÁSZTOR ÉVA 2010. Elpusztult települések lokalizációjának kérdéséről. Kísérlet a középkori Süldő falu azonosítására. *Helynévtörténeti Tanulmányok* 5: 169–187.